

ਮੈਸਰਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਅਲੈਇਸ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ 505
ਬੋਰਡ, ਪਟਿਆਲਾ (ਪਰਨੋਦ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.)

ਪਰਮੋਦ ਕੋਹਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਬਲਾਇਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ, ਪਟਿਆਲਾ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

RSANo. 2007 ਦਾ 842

24 ਸਤੰਬਰ, 2007

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908—O.7 RI. 10 ਅਤੇ S.20— ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ- PSEB ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਹੈ- ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- ਮੁਦਈ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਲਾਲੜੂ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ PSEB ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਪਟਿਆਲਾ- ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਹਨ- ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ- ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ- ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ - ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। - ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਵੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਈ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਏਪੀਐਸ ਮਾਨ, ਅਡੋਵੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਪਰਮੇਦ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਇਹ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ 15 ਦਸੰਬਰ, 2006 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ 7 ਨਿਯਮ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

(2) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ), ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।

(3) ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਦਵਤਾ ਵਾਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ।

(4) ਮੈਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

(5) ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗਲਤ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (i) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ (ii) ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਬ ਦਫ਼ਤਰ ਲਾਲਕੁੰਡ ਵਿਖੇ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦਫਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲਈ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

M/S PUNJAB ALLOYS (P) LTD. v. PUNJAB STATE
ELECTRICITY 509
BOARD, PATIALA (*Permod Kohli, J.*)

ਦਫਤਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਭ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਲਾਲੜੂ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਦਫਤਰ ਲਾਲੜੂ ਵੱਲੋਂ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਬਿਲ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ/ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- (i) ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ।
- (ii) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ।

(6) ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਟੇਲ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਲਿਮਿਟਿਡ, ਬੰਬੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ, (1) ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਅਡਾਨੀ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਲਿਮਿਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੇਲ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ: -

" .....ਕਿਸੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਭਾਵੇਂ ਨਿਗਮ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ.), (b) ਅਤੇ (c) ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਕਸਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਦਫਤਰ (ਕੀ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਅਸਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ)। ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ

M/S PUNJAB ALLOYS (P) LTD. v. PUNJAB STATE
ELECTRICITY 510
BOARD, PATIALA (*Permod Kohli, J.*)

ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਿਗਮ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧੀਨ ਦਫਤਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ)।

(7) ਅਡਾਨੀ ਐਕਸਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਸੁਪਰਾਮਾਣਯੋਗ 3 ਵੀਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਛੇਤੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕ੍ਰਿਪਿਲਨ ਉਨੀਨ ਦੀ ਧੀ ਪਥੁਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਪਿਲਨ ਉਨੀਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕੁੰਤਲਨ ਕੁਟੀਆ ਦੀ Lrs ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਹੋਰ, (3), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸੋਧੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:-

- (1) ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
- (2) ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।
- (3) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ; ਪਰ ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ

M/S PUNJAB ALLOYS (P) LTD. v. PUNJAB STATE
ELECTRICITY 511
BOARD, PATIALA (*Permod Kohli, J.*)

ਸਨ, ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨ
ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ

ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ
ਵੱਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਲਕਿ
ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ
ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ
ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ
ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਿਉਂ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਮਜ਼ੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ
ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਅੱਗੇ
ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ
ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਮੰਨੇ
ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੀ ਖੋਜ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ
ਜਾਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮਜ਼ੇਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅੰਤਿਮ
ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ
ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(8) ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ
ਕਿ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹ
ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਵੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ
ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਉਹ ਕੋਈ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ
ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਿਖਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ j ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ
ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ
ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ
ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

M/S PUNJAB ALLOYS (P) LTD. v. PUNJAB STATE
ELECTRICITY 512
BOARD, PATIALA (*Permod Kohli, J.*)

(11) ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ ਐਨ ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ